

Književne novosti

Julij Cezar. Žaloigra v petih dejanjih, spisal Wiliam Shakespeare, poslovenil Oton Zupančič. Salonske knjižnice VI. zvezek. V Gorici, tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček. 1904. Cena K 1.40, po pošti 10 h več. Pred kratkim nam je naklonila „Goriška tiskarna“ izvrstni prevod „Romea in Julije“, zdaj zopet prevod „Julija Cezarja“. Vsekakor lepa zasluga! Kako je Oton Zupančič opravil svoje delo, o tem naj se prepriča vsakdo sam. Lahko rečemo: Pesnik je prevajal pesnika! Še nekoliko takih prevodov iz Shakespearja, in tudi mi si bomo lahko svojili velikega Britanca, kakor si ga svoje Nemci. Kar nič ne dvomimo, da bode naše občinstvo hlastno segalo kakor po „Romeju in Juliji“ tako tudi po „Juliju Cezarju“!

Simonič Franc, dr., Slovenska bibliografija, I. del: Knjige (1550 do 1900), I. snopič. Izdala in založila „Slovenska Matica“. V Ljubljani, 1903. — Ko je dr. Glaser objavljajl svojo slovstveno zgodovino, se je vobče in po pravici poudarjalo, da je za tako delo pred vsem treba zanesljivega temelja, vestne bibliografije. Bibliografija je gradivo, brez katerega bi slovstveni zgodovinar mogel graditi le zračne gradove. Nje važnost prezirajo samo oni, ki žele brž duhovite „primake“, a ne marajo na trg po blago. Gospod dr. Simonič se je lotil tega težavnega posla in nam v prvem snopiču svoje „Bibliografije“ opisal knjige od A do K (Knobel); drugi snopič nam prinese knjige do Ž; članki in rokopisi izidejo posebe, le rokopisi knjig, ki so bili deloma že tiskani (n. pr. Hipolitov rokopis, stran 147.), so omenjeni že tu.

Gospod dr. Simonič je sprejel v „Slovensko bibliografijo“ tudi take spise slovenskih pisateljev, ki niso izšli v slovenskem jeziku, ampak n. pr. v nemškem, francoskem, latinskem in — indijanskem (Baraga!); da, sprejeti so celo taki pisatelji, ki niso napisali nič slovenskega, da so le pisali o slovenskih stvareh, n. pr. Anastazij Grün, Elze itd. O opravičenosti tega postopanja je seveda sedaj prepozno govoriti. Bojim se le, da s tem raztezanjem pojma „Slovenska bibliografija“ izgubi načrt jasne in stalne meje; tako n. pr. bi po Simoničevi osnovi pričakoval v njegovi bibliografiji tudi Srba prof. Gavrilovića, ki je izdal pregled slov. literarne zgodovine itd.

Velike težave mora premagati, kdor hoče ogromno bibliografsko gradivo urediti po čisto enotnem načelu. Dočim bo na pr. popolni naslov „Sbera lepih ukov“, ki ga je izdal U. J.(arnik), pod „Zber“, nahajamo naslov „Molitvenih bukvic“ od „A. P.“ pod to-le šifro. Edlingov katekizem je s celim naslovom naveden pod „Katekizem“ (str. 197.), to pa pač radi tega, ker Edling v slovenskem naslovu ni imenovan; sploh pa naslov tega katekizma ni podan natančno; Edling je imenovan v njega nemškem delu. Jaisove „Bukvice“ (stran 173.) je prevedel Juri Cegnar, a ga ne nahajam v bibliografiji (prim. Vedež, 1849, 24, Novice 1849, Dokl. 27, Danica 1849 z dne 12. julija).

Odslej bomo imeli zanesljivo zaslombo za registrovanje starih slovenskih knjig; še jih je mnogo, ki so doslej ostale neznane; osobite težave ima bibliograf s šolskimi knjigami, ki se kaj rade zavržejo in izgube; gosp. dr. Simonič je na strani 25. (Malo berilo) in 99. (Kleine Erzählungen) dostavil „večkrat tiskane“, pa

tudi sicer se bodo zasledile še nove izdaje, n. pr. je „Berilo za male šole“ (str. 24.) izšlo tudi l. 1834., Dajnкова „Abecedna knjižica“ tudi l. 1831., Gorjupa „Cirkovnu lejtü“ l. 1776. (Orožen, Das Dekanat Neukirchen 171), Japljev Katekizem l. 1800. (to izdajo imam jaz; ali je torej izdaja iz leta 1809. četrta?); Kanizijev „Catechismus, Tu je bukvice“ iz leta 1760. se nahaja v zagrebški vseučiliški knjižnici.

Ni navedenih več knjig, ki sem jih že uporabljal pri spisu „O pouku slovenskega jezika“, n. pr. „Abeceda“ iz leta 1806. in 1807., „Slovenski abecedar“ (Kosmačev?) iz leta 1855., 1866.; ni tudi Jeranovih „Abecednic“; ali je „azbuka“ v 4. zvezku Slov. knjižn. posebna knjiga? Pač pa je Vodnik izdal „Abecedo ali Azbuko“; celovški „Bukvar“ iz leta 1813. in graški iz leta 1823., „ABC-Bukve“ iz leta 1813. (O pouku slov. jez. 24***). Zagrebška vseučilišna knjižnica ima „Majhine Bukvice Branja“ za šolarje na deželi, Gradec 1820, izšle tudi l. 1814., v frančiškanski knjižnici na Trsatu sem našel Gruberja Avgustina „Katekeze spisane v duhu sv. Avgustina“ in „Hrano nebezko vu poboshneh molitvah“ (?).

Ker se v „Slov. Bibl.“ nahajajo tudi tiskani manifesti in poedine tiskane pesmi (n. pr. Glaserjeva, stran 125.), zato bi v njej imela mesto i Gorjupova pesem pa njegove litanijske. (Das Dek. Neukirchen 171) in posebne tiskane molitve (jaz imam staro „Eno serzno molitvo eniga greschnika“, „Andochteno Malitev“, „Eno opominvanje na grešnika“).

Popolni naslov Jakominijevega „Raslaganja“ se nahaja v Orožnu (Das Dek. Neuk. 177). Slovenski katekizem „C. J. V.“ (str. 202) ima 165 str. Naslov Hofmanovega „Perpomočka“ (stran 153.) ni popoln; dodati bi bilo: „Po pifmih ranziga Gospoda Mihela Hofmana, korarja v' Novim Mestu, s' perporozhenjem zhaftitiga Gospoda Friderika Baraga, mifijonarja“. Moj izvod Hofmanovih „Eksercij“ v naslovu ne imenuje Ciglerja. Ali knjiga, imenovana na str. 188. kot „Jezus, prijatelj otrok“, ni ponatisk one, o kateri sem govoril v „Popotniku“ 1901, 364 (Jais!)?

Končno še pogrešam „Enu mala Besedishe“ (Zvon 1899, 254, Časopis za zgod. in narodopisje l. 28). Knjiga J. N. Kömma, ki jo navaja Krones, Gesch. der Univ. in Graz, 683 „Bukve od porodne pomozhi sa porodne pomozhnice na kmetih“ (v graški vseučiliški knjižnici!), bo najbrž imenovana pod „Kömm“ v drugem snopiču.

Dobro bi bilo, ko bi prijatelji slovenske književnosti sedaj pridno zasledovali stare knjige, da bi delo postalo čim popolnejše; kar se je prezrlo ali kar se še najde, lahko potem pride v „Dodatek slov. bibliografiji“.

Gosp. dr. Simoniča je večletno zbiranje bibliografije stalo mnogo truda; slovenska javnost in povestnica mu bosta hvaležni.

Dr. Fran Ilešič.

Nemško-slovenska sodno-zdravniška terminologija. Sestavil dr. Homan, okrožni zdravnik v Radečah. V Ljubljani 1904. Tiskal in založil Dragotin Hribar. — To je knjižica, ki jo zdravniki na slovenskem ozemlju brez dvojbe z veseljem pozdravijo. Take zbirke v zdravstveno terminologijo spadajočih besed smo že davno pogrešali, g. dr. Homan si šteje torej lahko v posebno zaslugo, da je dovršil delo, ki je toli praktičnega pomena. Gospod izdajatelj je vestno porabil vse vire, ki so mu bili na razpolago, in je sploh z veliko resnobo stremil za tem, da nam poda nekaj kolikor mogoče popolnega. Cena lični ročni knjižici je 2 K 50 h.

Georg Freiherr von Vega von Hauptmann Fridolin Kaučič. Zweite verbesserte und illustrierte Auflage. — Nachdruck verboten. Übersetzungsrecht vorbehalten. Wien 1904. Im Selbstverlage des Verfassers. Str. 58. Cena: 1 K 20 h. —